

VIZUALINĖ KOMUNIKACIJA: IKONŲ IR PIKTOGRAMŲ AKTUALUMO PROBLEMA

Austėja Ramanauskaitė¹, dr. Inga Valentinienė²

Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakultetas, Menų akademija

Adresas: A. Mackevičiaus g. 60, Kaunas
E. puslapis: <https://www.kaunokolegija.lt/muf/>
E. paštas: austeja.ram067@go.kauko.lt
Telefono nr.: +370 652 72099
Tyrimų kryptis (-ys): V 003 Dizainas P02

Tyrimo tikslas. Atskleisti vizualinės komunikacijos priemonių – ikonų ir piktogramų aktualumą, įvertinant ženklų atpažįstamumą, supratimą, pritaikomumą ir dizainą besikeičiančių technologijų kontekste bei parengti rekomendacijas grafikos dizaineriams aktualių piktogramų kūrimui.

Reikšminiai žodžiai: ikonos ir piktogramos, informaciniai ženklai, skeuomorfinis dizainas, šiuolaikinės technologijos, vizualinė komunikacija

Tyrimo metodai. Tyrimo problemos pagrindimui taikoma mokslinės literatūros analizė ir empirinis tyrimas. Mokslinės literatūros analizės metodas padeda atskleisti temos sąvokų prasmes, analizuojamas problemas, vizualinės komunikacijos reiškinių charakteristikas. Taikant empirinį tyrimą atliekama naratyvinė ir kokybinė turinio analizė, pagal tris kriterijus – atpažįstamumą, supratimą, pritaikomumą įvertinami ir identifikuojami skaitmeninių technologijų erdvėje sutinkami neaktualūs vizualiniai ženklai, argumentuotai apibrėžiamas vizualinių komunikacijos simbolių atnaujinimo poreikis.

Rezultatai ir / arba išvados. Sparčiai besikeičiančiame pasaulyje technologinė plėtra keičia ne tik žmonių veiklos įpročius, bet atveria naujas daiktų ir objektų panaudojimo galimybes. Technologinis pasaulis tampa įvairesnis, labiau prieinamas, integruotas. Tobulėjant elektroninių priemonių funkcionalumui, vizualinės komunikacijos ženklų reikšmė viešojoje erdvėje auga, vartotojai turi galimybę pasirinkti greičiausius ir priimtinausius sprendimus, tačiau susiduria ir su tam tikrais trukdžiais. Ilgą laiką grafikos dizaineriai laikėsi nuomonės, kad kuriant piktogramas, tikslinga remtis skeuomorfiniu dizainu, laikytis tradicijų. Skaitmeninėje erdvėje įsitvirtino ženklai, kurių simboliai atkartoja praeityje naudotus daiktus ir objektus (1-2 pav.). Šiandienos kontekste kai kurie skaitmeniniai ženklai praranda savo aktualumą bei suponuoja problemas, kurios ateityje tik stiprės. Neaktualių piktogramų atnaujinimas, atsižvelgiant į vartotojų raštingumą, skaitmeninės kalbos pažinimą ir technologijų valdymo gebėjimus, tampa svarbiu ateities dizainerių uždaviniu.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Skaitmeninių vizualinių simbolių panaudojimo problematika įvairiais aspektais plačiau analizuojama užsienio šalių tyrėjų darbuose, tuo tarpu Lietuvoje tema nėra itin populiari, ikonų ir piktogramų kūrimo bei vizualinio turinio analizės problematika mūsų šalyje nėra aktualizuojama, todėl ir menkai tyrinėjama. Šiame kontekste dėmesys paplitusių skaitmeninių ženklų reikšmingumo vertinimui, jų vizualiniam turiniui, dizainui, pritaikymui, sąlygoja temos naujumą, o pasirinkta kokybinė ikonų ir piktogramų turinio analizė, padedanti atskleisti tiriamo reiškinio problemas bei parengti rekomendacijas grafikos dizaineriams aktualių piktogramų kūrimui, sąlygoja tyrimo aktualumą. Tyrimui sudarytas piktogramų rinkinys (3 pav.) leido įvertinti ženklų atpažįstamumą ir reikšmingumą vartotojams.

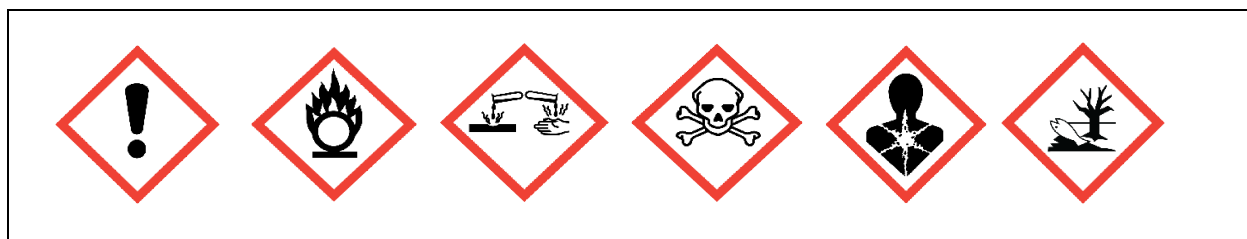
¹ Austėja Ramanauskaitė, austeja.ram067@go.kauko.lt, Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakulteto Menų akademija, Dizaino (grafikos) studijų programos II kurso studentė. Menų sritis, Dizaino kryptis.

² Dr. Inga Valentinienė, inga.valentiniene@go.kauko.lt (vadovė). Kauno kolegija, Menų ir ugdymo fakulteto Menų akademija, docentė, Menų sritis, Dizaino kryptis.

1 pav. Valdiklių funkcijas žymintys ženklai

Šaltinis: Visual imagery. <https://dropboxdesignstandards.com/foundation/visual-imagery/iconography/intro>

2 pav. Pavojaus sveikatai ir aplinkai piktogramos

Šaltinis: CLP piktogramos. <https://echa.europa.eu/lt/regulations/clp/clp-pictograms> 2023

1	2	3	4
 Informacijos išsaugojimo diskėlis	 Biologinio pavojaus ženklas	 El. laiškų tvarkyklė	 Skambučių ir pranešimų ženklai
5	6	7	8
 Atkūrimo diskas	 Defragmentuoti ir optimizuoti loginius diskus Disko valymas	 Nuotolinis darbalaukis Nuotoline pagalba	 „Windows“ atminties diagnostika „Windows“ faksas ir skaitytuvas

3. pav. Tyrimui panaudotas piktogramų rinkinys

Šaltinis: Microsoft office, „Windows 10“ (piktogramų rinkinį sudarė autorė), 2023